

OSKAR DAVIČO

IZABRANE PESME I

(1930-1963)

Priredio:

Bojan Marković

KONTRAST
Beograd, 2023

ANATOMIJA

(1930)

ANATOMIJA

(Bila si prvo larva i njena lutka pa dete. A sad znam da su na zidovima slepe tvoje senke. One dopiru do mojih prozora bez zore.

Skidam košulju i uvijam se u nju. Neki put mi padne i u čašu vode koju sanjiv popijem i sanjam da sam zatrudneo).

Počeo sam da se sećam perunika, visibaba kao od nekog žutog lišća docnije i čaja u rano proleće. Hrast je jedan vidik. Setio sam se tad ptica i životinja; setio sam se njihovih staklenih očiju u čijoj zenici visi raširen šestar; setio sam se njihovih lutanja bez istorije i njihovog disanja bez nade; setio sam se da perje pada i noć da nema senku.

Ležao sam dug i zaboravljen.

Pod kolenom su mi kližale dinje kad sam se budio. Tad sam uzbuđen i mamuran napisao prstima deo po deo reči samoubica koju sam podelio sa tri kao što bih je pomilovao. Tako je postao:

SAN MOJ UBICA.

Rđav san!

Rđav san bile su mačke što strašno kriče po podrumima kad ih deflorišete, rđav san bile su sifilističke kurve sa bezbrojno zvezdanih rupa na telu, nek dođe i ona i sve perčinaste usedelice, svi dođite na kamen, bićete automatski

zadovoljeni ma kakve bile vaše želje i nastranosti, mada kiša počinje da pada.

Ovaj se oglas svršava sa mogućnošću beskrajno dugog sna bez snova.

Osetivši naglo ruke prazne, počinjem da se kotrljam padinama vira. A smeh deteta trže nas i pokvasi.

Javio si se u sazvežđu ljubavnika i poštovao si život. Čelični odsevi ogledala i tvoje misli menjale su se suviše brzo u očima kameleona. Da bi zaspao, metnuo si prst na puls, koji je počeo da broji do sto mesto tebe. Uzburkano more bilo je krivo. Zato nisi zaspao. Časovnik koji je stao počeo je da kuca. Cveće je počelo da lupa u mesnato lišće sa dobivenim srcem. U more, umore! Pepeo zemlje stavili smo u urnu i bacili u more. Otrcano srce kuca, čuje se kao lepinja u kiši! To su bili dani!

Znam da su oblaci zadovoljni svojim telom zajedno sa mnom. Primili su ga kao i ja sa florom i faunom; sa Florom koja bi mogla imati lepo ime. Flora, Flora, jel' da si imala meke malje, narandžaste malje na trbuhu. Flora, ti si volela đaćke prljave knjige i potpisivala si ljubavna pisma hemijskom formulom fluora, iako si znala da si simbol prašuma i tigrova i da zato stanuješ u kupleraju broj osam.

Posmatračemo se kroz stakla, kroz ribnjake i ribe, gledaćemo se kroz njive; bićeš na drugom polu, gledaćemo se kroz vulkane, bićeš na drugom kraju sveta, gledaćemo se kroz nebo, ljubićemo se u benzinu, dezinfikovani u

eteru. Prenećemo pažljivo naše posmrtno ostatke i ići ćemo s maskama protiv gasa, jer ćemo zaudarati pre no što postanemo fetiši.

Prozor koga vidiš, to je naše telo, ove zavese bile su naše čežnje; poljubi pesak i blato – tako su prolazili dani, kroz prste smo puštali kišu.

Zeleno mleko u vimenima volim ti, ženo!

Beskrajan jedan i povezan je dan našeg života, prisutan i udvostručen bdenjem i strašnim snovima, izvetri kao voda iz glinenog suda noću kad se zaklano spava. Mravi, kao da znate za gozbu i poziv na ovoj hartiji, pomozite mi svojim hodanjem i nošenjem crnih jaja, da je što pre ispunimo čudnim znacima, velikim pogrebnim vencima za ono što smo do danas zvali oči, bez kojih ne bismo ni znali za sebe, već bi se neizdvojeno, dani i tela, okretali za suncem i drukčije spavali.

Prvo sam video belu brazdu s leva pa lađu na istoku
Prvo sam video tamne odbleske pa onda sljubljene usne
To senka uvlači rogove moj prst je goni.

PESME

(1938, 1958)

DETINJSTVO (1938)

1

Rasli smo između guvernanti, krizantema,
čokolade, poljubaca, maminog miraza
i tate koji se vazda na nešto odlučno sprema.
Rasli smo danju u bašti,
noću u belom krevetu
i uplašeno se čudili svetu tajni, spleta,
strini, ujni, kujni, tetaka
i strašnih priča dede
o džinu koji pod zemljom,
u rupi
ljude jede
i o seljacima koji govore srpski
jer su glupi.

Noću su nas, dobru decu, čuvali
anđeli čuvari,
brave, snovi
i gradski stražari,
i bog je gledao s vrha ormana
šta radimo rukama
ispod jorgana.

Uzalud, uzaman.
U san bi nam se gorko prikrala
dva strašna, rutava, gvozdana kepeca
i debelim glasom strogo pitala
ko nam je kazao kako tata i mama,
kako tata i mama...

bez srama...
kako se prave deca?

Rasli smo žurno
bez daha
jureći lestvama dana,
gonjeni nemirom straha,
i molili se i čekali puni nade
da nam što pre,
da nam jednom
niknu brkovezi i brada
u znak da iver ne pada
daleko od klade.

2

Ura! U rat! U rat! – ori se iz kafane.
Peskar i Mandil Afera ljube se i skaču:
– Junaci! – viču uglas – unapred vam srećne rane!

Smrdi rakija i pivo.
Ljudi se smeju i plaču.
Zastave su mračne u mraku. Sve je mračno i strašno.
Ljudi su divlje zadrigli, prljavi, znojavi, smradni,
samo je mama bela,
sva bela kao brašno:
– Ubuću te, grli tatu,
usudi se samo i padni
u ovom glupom ratu!

Ja plačem, tako je mrak.

Tata me ljubi i grebe brkom vlažnim od piva:
– Ko se boji i plače nije Srbin, ni junak.

Ja plačem.
Ulica je puna
vetrom oprljenih ljudi.
Dim noćni im svima
gar misli sakriva.

3

Mladići pijano urlaju.
Šorom svud gore vatre.
Tata me digao do neba:
pijani ljudi se ljube.
Kroz noć
iz parka
s balkona
s tribine
iz šatre
oglašuju turobno rat
doboši i trube.

U nebo pucaju rakete,
ranjene paraju zvezde.
Sa Kamička na konjima nailaze regruti.
Gomila gleda, sluša i nešto kao cvokot sluti,
a oni prolaze mladi i ljuti,
pevaju pesme i jezde...